

Επίλογος: Η Ιστορική μνήμη πάντα επιστρέφει

Απάντηση βέβαια δεν ήρθε. Και δεν είναι πρωτοφανές. Υπάρχει μια μυστήρια τάση των εν Κύπρω «νεοελλήνων» να φοβούνται το διάλογο. Ή αντιλαμβάνονται το διάλογο σαν ένα παρατεταμένο μονόλογο - δικό τους. Τώρα που κλείνει αυτός ο κύκλος, με αυτή την έκδοση, είναι νομίζω σωστό να ειπωθούν και να αναλυθούν ορισμένα γεγονότα για την ίδια την επίμαχη εκπομπή και το τι ακολούθησε.

Πριν γίνει η εκπομπή είχε γίνει μια έντονη προσπάθεια να βρεθεί κάποιος ιδεολόγος νεοεθνικόφρονας για να γίνει η συζήτηση. Κανένας δεν δέχτηκε. Ένας, από το γνωστό κύκλωμα των νεοεθνικόφρονων της παλιάς Λευκωσίας, δέχτηκε αρχικά και μετά πρότεινε στον παρουσιαστή να έλθει μόνος του (αχ αυτός ο μονόλογος) και να βρει άλλον για διάλογο. Τελικά τον μετάπεισαν και αυτόν. Υπήρχε δηλαδή μια οργανωμένη προσπάθεια να μη γίνει η εκπομπή. Διότι και το Δ.Σ. του ΡΙΚ επέμενε να γίνει διάλογος αν θα εμφανιζόταν κάποιος κυπροκεντρικός (ενώ βέβαια οι Ελληνοκεντρικοί για 30 χρόνια τώρα δεν χρειάζονται κανένας να συζητήσει μαζί τους). Τελικά η εκπομπή έγινε μετά από επιμονή του παρουσιαστή. Μετά την εκπομπή έγιναν ακόμα 2 τηλεοπτικές εκπομπές σαν «απάντηση». Παρά το στημένο σκηνικό (προσκλήθηκε ένας Έλληνας και ένας Ελληνοκεντρικός Κύπριος) η αποτυχία «απάντησης», αν όχι η γελοιοποίηση του Π. Προδρόμου που από την μια υποστήριζε ότι δεν υπάρχει κυπριακή συνείδηση και από την άλλη επέμενε ότι έπρεπε να παρθούν μέτρα για την αντιμετώπιση της, δημιούργησε νέα «ελληνική» αγωνία. Αφού απέτυχε ο πρώτος μονόλογος επέβαλαν στον παρουσιαστή να καλέσει τον εκπαιδευτικό Κλεάνθη Γεωργιάδη να «απαντήσει». Ούτε εκείνη η εκπομπή λειτούργησε. Έφτασαν μάλιστα μερικοί στο σημείο να τηλεφωνούν στην εκπομπή και να «απαιτούν» να σταματήσει ο παρουσιαστής να «βασανίζει το γέρο» (που οι ίδιοι επέμεναν αρχικά να πάει να απαντήσει). Ο ίδιος ο κ. Γεωργιάδης δέχθηκε από την τηλεόραση την πρόσκληση για δημόσιο διάλογο. Όταν, όμως, του τηλεφώνησε ο ραδιοσταθμός Άστρα και η Πράσινη Ηχώ στην Λεμεσό για να διοργανώσουν μια τέτοια συζήτηση αρνήθηκε. Το ίδιο και αρκετοί άλλοι νεοεθνικόφρονες. Κατά συνέπεια η αποφυγή (ή ο φόβος) του διαλόγου δεν είναι κάτι το νέο. Κάτι φοβούνται οι ιδεολόγοι της νεοεθνικοφροσύνης.

Οι διαμαρτυρίες μετά την εκπομπή που οργανώθηκαν κατά κύριο λόγο από το συγκρότημα ΔΙΑΣ (Σημερινή, Ράδιο πρώτο) και επεκτάθηκαν με τις δηλώσεις του Έλληνα πρέσβη, ήταν αρκετά υποκριτικές. Οι απόψεις που έκφρασα όχι μόνο δεν τους ήταν άγνωστες αλλά αντίθετα αυτοί διαμαρτύρονταν μόνιμα για την εξάπλωση του «νεοκυπριακού φαινομένου». Όταν όμως ήρθε η στιγμή του διαλόγου προτίμησαν να απαιτούν την κατάργηση της πιο δημοφιλούς εκπομπής λόγου στην Κύπρο παρά να αντιμετωπίσουν μια ανοιχτή συζήτηση.

Οι παραποιήσεις ήταν πολλές και είναι άσκοπο να τις απαριθμήσει κανείς. Αξίζει όμως και μια σύντομη ανάλυση αυτό το «ξεσπάθωμα». Σίγουρα οι νεοεθνικόφρονες τα είχαν με τον παρουσιαστή (τον κ. Τάκη Χατζηγεωργίου) γιατί έκανε δύο εκπομπές για άτομα που εκτέλεσε η ΕΟΚΑ (ούτε καν αντιπάλους - μέλη της ΕΟΚΑ) και άρα «έβγαλε τα άπλυτα στη φόρα». Η αλήθεια δεν είχε και δεν έχει σημασία. Το είπαν πολλές φορές οι σύνδεσμοι αγωνιστών άλλωστε. Το θέμα είναι ότι δεν έπρεπε να ειπωθούν τέτοιες αλήθειες. Από την άλλη, ωστόσο, οι νεοεθνικόφρονες διακινδύνευσαν σοβαρά πράγματα: όπως την περαιτέρω δημοσιοποίηση του θέματος (το οποίο έκαναν, παρά τη θέληση τους, τελικά). Υπό λογικές περιστάσεις θα το αγνοούσαν το θέμα ή θα περνούσε στα δίστηλα. Τα πρωτοσέλιδα της Σημερινής ωστόσο σήμαιναν ότι υπήρχε συγκεκριμένη γραμμή. Αν υποθέσουμε ότι ο κ. Χατζηκωστής (ο ιδιοκτήτης του συγκροτήματος ΔΙΑΣ) ήθελε να «κτυπήσει» το ΡΙΚ γιατί το δικό του ραδιόφωνο (το Ράδιο πρώτο) δεν πήγαινε καλά, βρισκόμαστε μπροστά στο δεύτερο πρόβλημα. Η εκπομπή, κατά τύχη, είχε γίνει την ίδια νύχτα που ανακοινώθηκε η πρώτη έκθεση Γκάλι που οδήγησε μετά στις συνομιλίες και στα περιγράμματα λύσης. Υπό λογικές περιστάσεις, λοιπόν, τόσο ο Χατζηκωστής όσο και οι νεοεθνικόφρονες έπρεπε να ακονίζουν τα μαχαίρια τους για το Γκάλι όχι για

τον Αντρέα Παναγιώτου. Και όμως η έκθεση Γκάλι πέρασε στα ήπια για 2-3 βδομάδες ενώ όλοι ασχολούνταν με το «Χωρίς Πλαίσια». Κατά συνέπεια κάπου πρέπει να στόχευε (και κάποια βαθειά ελατήρια πρέπει να είχε) αυτή η υπερβολική εκστρατεία λογοκρισίας.

Τι ήταν λοιπόν που ενόχλησε; Σίγουρα δεν έκανα παράσταση για να πούμε ότι ήταν εντυπωσιακή. Αντίθετα ήταν μια ήπια συζήτηση με κύριο χαρακτηριστικό τη συνέπεια. Δηλαδή όσα είπα ξεκινούσαν και ήταν λογικές προεκτάσεις της δηλώσεις «είμαι Κύπριος, όχι Έλληνας».

Αν κρίνω από τις θετικές αντιδράσεις που ήταν επίσης εντυπωσιακές - δεν είμαι συνήθως ο τύπος που τον σταματούν στο δρόμο για να του δώσουν συγχαρητήρια, να του κεράσουν καφέ, να του σφίξουν το χέρι - αυτό που πρέπει να ενόχλησε ήταν η πιθανότητα ταύτισης-έκφρασης. Η πιθανότητα, δηλαδή, να αποκτήσει αυτή η «εμπειρία χωρίς όνομα», η Κυπριακή συνείδηση, ένα όνομα στο δημόσιο λόγο. «Είμαι Κύπριος, όχι Έλληνας». Ήταν ένας ακόμα, ή ίσως ο μεγαλύτερος φόβος των νεοεθνικόφρονων - να εκφραστεί δημόσια, να περάσει μέσα από τα φίλτρα της λογοκρισίας που έχουν φτιάξει, η κρυφή αλήθεια, ο κρυφός ψίθυρος αυτής της κοινωνίας. Αυτή άλλωστε ήταν και η κλασική κουβέντα που άκουγα για τους επόμενους 6 μήνες «μπράβο ρε κουμπάρε, επιτέλους βρέθηκε ένας τζιαι είπεν τους την αλήθειαν». Οι νεοεθνικόφρονες ξέρουν - και ξέρουν γιατί ζουν και αυτοί στην Κύπρο στο κάτω-κάτω, ότι υπάρχει ένα λαϊκό αίσθημα για την Κυπριακή ταυτότητα. Κατά περιόδους το παραδέχονται και οι ίδιοι όταν αρχίζουν να κατηγορούν τους Κύπριους ότι δεν ήθελαν την Μεραρχία το 64-67, ή ότι έκαιγαν Ελληνικές σημαίες στα συλλαλητήρια της δεκαετίας του 70 (βλ. Αλήθεια ιδιαίτερα τα άρθρα του Αλ. Κωσταντινίδη). Αυτό όμως που φοβούνται είναι η ανοικτή έκφραση και η διατύπωση αυτών των απόψεων. Έτσι εφευρίσκουν διάφορες ταμπέλες (ανθέλληνες, νεοκύπριοι) με τις οποίες (όπως και ο κ. Καζαμίας) προσπαθούν να εξηγήσουν αυτό το συναίσθημα με βάση του ότι το προωθεί το κράτος. Είναι βέβαια γελοίο· οι δύο κύριοι μηχανισμοί του κυπριακού κράτους (ο στρατός και η εκπαίδευση) ελέγχονται (έμμεσα τώρα βέβαια) από το Ελληνικό κράτος και όλη η κρατική μηχανή είναι επανδρωμένη με τέως-ενωτικούς τομεάρχες της ΕΟΚΑ. Αν είναι κάτι που προωθεί το κυπριακό κράτος, με ιδιαίτερο φανατισμό μάλιστα, είναι τον ελληνικό εθνικισμό. Ένας περίπατος στα στρατόπεδα και τα σχολεία θα πείσει και τους κουφούς και τους στραβούς. Το θέμα είναι για πόσο καιρό ελπίζουν να αναβάλουν την Ιστορία οι νεοεθνικόφρονες - να εμποδίζουν αυτή την «εμπειρία χωρίς όνομα» (την Κυπριακή συνείδηση) να αρθρώσει το δικό της λόγο ελεύθερα. Και το χειρότερο για αυτούς είναι ότι φρόντισαν να μετατρέψουν το 1992 στο χρόνο που όλη η Κύπρος βρέθηκε πρόσωπο με πρόσωπο με τη δημόσια αντιπαράθεση ελληνοκεντρισμού και κυπροκεντρισμού. Μετά το Χωρίς Πλαίσια ακολούθησε η πρώτη δημόσια αντιπαράθεση για την αυτονομία του κυπριακού πανεπιστημίου, το οποίο οι νεοεθνικόφρονες κατηγορούσαν ότι προάγει την «κυπριακή συνείδηση». Και προς το τέλος του 92' ήρθε και η ώρα της γλωσσικής αντιπαράθεσης όταν οι νεοεθνικόφρονες εξαπέλυσαν επίθεση ενάντια στην κυπριακή διάλεκτο διότι «απειλεί τη νεοελληνική κοινή». Και οι Κύπριοι, όπως πάντα, «αμύνθηκαν ως Αίαντες της διαλέκτου τους» όπως παρατηρεί μόνιμα, με απογοήτευση ένας Ελληνοκεντρικός γλωσσολόγος.

Μπορεί οι «ιδεολόγοι της νεοεθνοφροσύνης» στην Κύπρο να μην έχουν μνήμη, αλλά η Ιστορία έχει. Και η Ιστορική μνήμη πάντα επιστρέφει.

Α.Π.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Κυπριακή Συνείδηση - Διάλογος για μια Εμπειρία Χωρίς Όνομα](#), [Μη Προσδιορισμένη, Δεκαετία 1990-1999, 1992, Λεμεσός](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:brochures:unclassified:kipriaki_sinidisi:part5

Last update: **2025/07/28 16:46**